

վերջի հին, միջին դարերի ու նոր պատմության հարցերի վերաբերյալ:

Մ. Արեղյանի անվան գրականության ինստիտուտի կուլեկտիվի ջանքերը կենտրոնացված են սովետահայ գրականության զարգացման օրինաչափությունների, հայ նոր և հին գրականության, գրական կապերի, հայ գասական գրողների երկերի հրատարակության և այլ հարցերի վրա: Տպագրության և հանձնված Ռ. Պատկանյանի երկերի 3-րդ և 4-րդ հատորները, նախապատրաստված են տպագրության Մ. Արեղյանի երկերի 1-ին և 2-րդ հատորները: 1965 թ. ընչս տեսան Հ. Պարոնյանի երկերի 4-րդ և 5-րդ հատորները, Հովհ. Հովհաննիսյանի երկերի 3-րդ հատորը, Ե. Զարինցի երկերի 5-րդ հատորը:

Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտում աշխատանք է տարվել Հայաստանի հնագիտական ատլասի կազմման ուղղությամբ: Այստեղ ավարտվել են «Հայաստանի Հենոյիթի հուշարձանները», «Բրոնզի և վաղ երկաթի շրջանի հուշարձանները», «Հայաստանի կիկլոպյան բերդերը», «Անտիկ շրջանի հուշարձանները», «Միջնադարյան Հայաստանի քաղաքները» թեմաները: Զգալի աշխատանք է կատարված նաև «Հայաստանի ազգագրական ատլաս»-ի ստեղծման ուղղությամբ:

Հեղվի ինստիտուտն աշխատել է հայոց լեզվի զարգացման օրինաչափությունների, բարոնանագրության և բառագիտության, հայոց լեզվի պատմության, հայ բարբառների ուսումնասիրության և այլ հարցերի վրա: Հուլիս է տեսել Հ. Անաոյանի «Հայոց լեզվի լիակատար քերականություն» 5-րդ հատորը:

Նոր հաջողություններ են ձեռք բերվել փյուսոփայության և արևելագիտության սեկտորներում:

Ժողովում եղվեց այն, որ հասարակական գիտությունների բաժանմունքի հիմնարկների գիտական կուլեկտիվների ուժերը այժմ կենտրոնացվում են գերազանցապես հայագիտության կարևորագույն պրոբլեմների գծով ընդհանրացնող խոշոր աշխատությունների ստեղծման շուրջը: Բաժանմունքի յուրաքանչյուր հիմնարկ ներկայումս ունի այն գլխավոր պրոբլեմը, որի մշակմանն են ուղղված տվյալ գիտական կուլեկտիվի ջանքերը:

Ակադեմիայի ընդհանուր ժողովում ծավալվեց մտքերի փոխանակություն: Ելույթ ունեցան ՀՍՍՌ ԳԱ վիցե-պրեզիդենտներ Հ. Խ. Բունիարյանը, Մ. Գ. Ներսիսյանը, ՀՍՍՌ ԳԱ ակադեմիկոսներ Ա. Ս. Ղաբիրյանը, Ա. Ա. Առաքելյանը, Ի. Վ. Եղիազարովը, Վ. Հ. Գուլբանյանը, Վ. Ի. Իսազուլյանը, Ա. Ի. Ալիխանյանը, Բրդթակից-անդամ Գ. Բ. Ղաբիրյանյանը և ուրիշներ:

Ընդհանուր ժողովում լսվեցին նաև գիտական զեկուցումներ: Զեկուցումներով հանդես եկան ԳԱ ակադեմիկոսներ Ա. Ա. Ալիխանյանը, Ա. Գ. Հովհաննիսյանը և Թղթակից-անդամ Հ. Տ. Աղունցը:

Ակադեմիայի ընդհանուր ժողովը քննարկեց նաև կազմակերպական հարցեր: Ակադեմիայի կանոնադրության համաձայն ակադեմիայի նախագահության ժամկետը լրացած անդամների փոխարեն ընտրվեցին նորերը: Նախագահության անդամներ ընտրվեցին ԳԱ ակադեմիկոսներ Ա. Ս. Մկրտչյանը (միաժամանակ՝ ակադեմիայի ակադեմիկոս-քարտուղար), Վ. Հ. Գուլբանյանը (միաժամանակ՝ կենտրոնական գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղար), Գ. Ս. Գավրյանը, Ա. Ղ. Իսախանյանը, Ա. Գ. Նազարովը:

Հ. ԱՎԵՏԻՍԱՆ

ՀՐԱԶՅԱ ԱՃԱՌՅԱՆԻ ԾՆՆԴՅԱՆ 90-ԱՄՅԱԿԸ

Մեծանուն լեզվարան ու հայագետ Հրաչյա Աճառյանի ծննդյան 90-ամյակին էր նվիրված Հայկական ՍՍՌ ԳԱ լեզվի ինստիտուտի գիտական նստաշրջանը, որը տեղի ունեցավ 1966 թ. մարտի 21—22-ին:

Նստաշրջանը ներածական խոսքով բացեց ինստիտուտի դիրեկտոր պրոֆ. Գ. Բ. Ջահուկյանը:

Հր. Աճառյանի կյանքի և գիտական գործունեության մասին զեկուցումով հանդես եկավ ՀՍՍՌ ԳԱ Թղթակից-անդամ պրոֆ. Է. Բ. Աղալյանը: Խոսելով Աճառյանի լեզվարանությանը և հայագիտությանը մատուցած խոշոր ծառա-

յությունների մասին, նա հատկապես ընդգծեց, որ հայոց լեզվի ուսումնասիրությանը նվիրված նրա աշխատությունները ամփոփում են շուրջ մեկ հարյուրամյակի ընթացքում հայերենագիտության նվաճումները և նոր մակարդակի բարձրացումը հայ լեզվարանական միտքը: Իր մեծարժեք հետազոտություններով Աճառյանը նոր ուղիներ է հարթել հայագիտության մի քանի ճյուղերի համար (բարբառագիտություն, հայոց լեզվի պատմություն և այլն), որոնց հիմնադիրը ամենայն իրավամբ համարվում է ինքրի Այնուհետև զեկուցողը բնութագրում է Աճառյանի զա-

Ֆազան աշխատությունները և վեր հանում ներանց գիտական արժեքը հայագիտության համար:

Նստաշրջանում լսվեց 10 գիտական զեկուցում՝ հայերենագիտության տարբեր հարցերի շուրջը:

«Գրարարի խոնարհիչ ձայնավորները իբրև աեռի կարգի ցուցիչներ» թեմայով զեկուցեց բանասիրական գիտությունների դոկտոր Վ. Դ. Առաքելյանը:

«Միջին հայերենի բաղաձայնական համակարգի հարցի շուրջը» թեմային էր նվիրված բանասիրական գիտությունների թեկնածու Հ. Գ. Մուրադյանի զեկուցումը:

Խոսելով միջին հայերենի խոնարհման համակարգի առանձնահատկությունների մասին, բանասիրական գիտությունների թեկնածու Ս. Մ. Անթոսյանը կանգ առավ քերականական այն

նոր իրողությունների վրա, որոնք ի տարբերություն գրարարի, առաջացել են միջին հայերենում:

Կրտսեր գիտաշխատակից Վ. Ն. Խաչատրյանի զեկուցումը վերաբերում էր խեթական տեղանունների կազմության հարցին:

Լսվեցին նաև բանասիրական գիտությունների թեկնածուներ Դ. Կ. Բասպարյանի («Սփյուռքահայ բառարանագրությունը»), Դ. Հ. Վահանյանի («Հայերենի ոճական տեղաշարժերը սովետական շրջանում»), Հ. Ա. Օհանյանի («Հայերենի բառապաշարի հարստացումը սովետական շրջանում»), Վ. Ա. Հայրապետյանի («Հայերենի կիսաշփականների փորձառական ուսումնասիրությունները») և Ա. Հ. Խաչատրյանի («Արդի հայերենի շփականների բաշխումը») զեկուցումները:

Գ. ԱՐԱՋՅԱՆ